

Seveda, hoteti ni težko, a sklep izvršiti? Kako opredelbo bi že še našli. V peti šoli smo se učili rudninoslovja, izvestno je tam bila napisana tudi opredelba telesa — a, knjigo smo že prodali takoj drugo leto na dijaškem sejmu. Pa, saj opredelba še ni vse, in kdo vé, je-li pa bila tudi prava? Nam pa je pred vsem do resnice. Toda čemu so pa knjižnice? Mi gremo v knjižnico, povsemo knjižničarju svojo željo, in skoro leže pred nami debele latinske modroslovne bukve. Raca na vodi, saj smo

rekli, da ne bomo zaman iskali! Glejte tu: *Quae sunt corporis naturalis physica principia interna?* Katere so notranje prvine prirodnega telesa? Tega pa uprav iščemo. Idite, vse opredelbe! Če vemo, kaj so telesa prvine, naredili si bomo že sami opredelbo! Z zadovoljščino prelagamo na naše: »Prvina je vse, od česar kaj izhaja. Ker pa more kaj od drugega izhajati ali gledé na postanek, ali gledé na bit (*esse*), ali gledé na spoznanje, zato je treba prvino opredeliti po *philosoph. X. Metaph. et St. Thomas*

Velehrad.

in *X. Metaph. lect. I.*⁴: prvina je prvo, po čemur nekaj je, ali nastane, ali se spozna. O prirodnih prvinah teles, v kolikor so prvine biti ali postajanja, treba je opomniti, *ut patet ex I. Physic. c. 7.*⁴: prvič: prvine teles ne smejo biti iz drugih telesnih prvin istega rodú. Zato se motijo, ki trdé, da so prvine teles atomi, ki so i sami telesca. Drugič: prvine ne smejo biti ena iz druge, sicer bi ne bila nobena prva prvina. Tretjič: Iz njih morajo sestati vsa telesa, zakaj sicer bi ne bile prvine obče vsem telesom, marveč le temu ali onemu, in

take drugatne, poddružne prvine slovó — *elementi*. Kaj nismo rekli! Kako določno, kakó. Sedaj pa vemo, kakšne morajo biti prvine. In katere so-li? Dalje, dalje.

»Pravi prvini teles pa sta tvar in lik« — *materia et forma*, kako naj rečemo, dá, recimo tvar in lik! — Zakaj: »Treba je dajati v podstav in podmet čutnim podstatim (*substancijam*) tvar. V vsaki méni (*mutatio*) namreč mora biti podmet, obeč kónčnikom (*terminom*) protivnih mén. Ker je torej nekatera ména (*mutatio*) podstatna, namreč vznik